

Kanadalaisten koerusujen hoito-ohjeita

26.11.15

Kokeeseen osallistumisen reunaehdot:

Nämä kanadalaisten ruusujen hoito-ohjeet ovat vain suosituksia, eivät pakollisia. Vaikka tämän kokeen perustarkoitus on testata lajikkeiden talvenkestävyyttä, on hyödyllistä samalla arvioida myös niiden yleistä menestymistä, kasvuvoimaa ja koristearvoa oloissamme. Ohjeiden tarkoituksena on maksimoida ruusujen kasvuedellytykset ja hyvinvointi. Eihän ole tarkoitus, että lajike selviää hengissä, mutta ei jaksaa kasvaa eikä kukkia.

Jotta koetulokset nimenomaan talvenkeston suhteen olisivat vertailukelpoisia keskenään, järjestäjät kuitenkin toivovat, että missä mahdollista, osallistujat noudattaisivat ohjeita *istutussyvyydestä* ja *talvisuojauksesta*. Eri kasvuyöhykkeiden ja muiden olosuhteiden vaikutus talvenkestävyyteen tulee selvemmin esiin, jos ruusut on kaikkialla istutettu samalle syvyydelle ja jos monenlaisten talvensuojaukstopojen vaikutus on eliminoitu. Jos ääriolosuhteista johtuen käytetään muita tapoja, niistä raportoidaan vastauslomakkeen eri vaihtoehtoisissa.

Ohjeiden yleiskattavuus

Vaikka nämä ohjeet soveltuvat useiden muidenkin uudelleen tai jatkuvasti kukkivien ruusulajikkeiden hoitoon, on ne erityisesti suunniteltu tämän talvenkestävyysskoheen kanadalaisia lajikkeita varten. Erityisesti on huomioitava, etteivät maaperävaatimukset eikä lannoitus- tai leikkausohjeet sovellu vanhoille pensasruusuille, jotka kukkivat vasta verson toisena kesänä ja joiden ravinteiden tarve on huomattavasti vähäisempi.

1. Paikanvalinta

Aurinkoinen kasvupaikka, väh. 6 h aurinkoa päivässä. Nämä koelajikkeet eivät menesty varjossa. Ruusut eivät siedä veden jäämistä juuristoonsa talveksi. Rinnemaastossa tai hiekkamailla ongelmaa tuskin on. Savisella tasamaalla penkin voi joutua jopa salaojittamaan laittamalla pohjalle karkeaa soraa ja johtamaan veden pois salaojaa pitkin.

2. Maanparannus

Huonoja kasvualustavaihtoehtoja ovat täyssavi, täysturve tai pelkkää turvetta sisältävä multa sekä liian kevyt hiekkasoramaa, jossa on vähän humusta. Jos lapiota ei pysty pelkin käsivoimin työntämään maahan, on multa ruusuille liian kovaa ja sitä on kevennettävä. Jos kuoppaan kaadetun 10 litran vesikannullisen kestää imeytyä kauemmin kuin minuutin, on maa liian tiivistä ja sitä on kevennettävä.

Paras kasvualusta on ravinteikas, kuohkea, vettä hyvin läpäisevä multa, joka koostuu raskaammasta savisesta mullasta, johon on lisätty kompostia ja keventävinä ainesosina karkeahkoa hiekkaa ja/tai kompostoitua puuhaketta.

Sopivia seoksia ovat:

- paikalla olevaa peltomultaa, kompostia sekä hiekkaa tai haketta, yksi kolmasosa kutakin.
- paikalla olevaa hyvää puutarhamultaa ja hyvää hiekoitettua ostromultaa puolet kumpaakin.
- täyssavista peltomultaa, turvemultaa, kompostia tai kompostimultaa ja joko hiekkaa tai haketta yksi neljäsosa kutakin.

Jos käytetään pelkkää ostromultaa, tulisi varmistua, että siinä on ainesosina pelkän turpeen sijasta sekä kompostimultaa, hiekkaa että puuhaketta. Hieta ja hiesu painuvat liian hienojakoisina märkänä kokoon ja patoavat vettä yhtä hyvin kuin savi. Jos hiekka kengän alla hieman estää liukumista (hiekoitushiekka), on se sopivan karkeaa. Jos kenkä kovalla alustalla liukuu kevyesti hiekan yli, on se liian hienoa.

Ruusut eivät ole arkoja maan happamuudelle. Paras pH-arvo on 6,2-6,5, mutta ruusut viihtyvät hyvin pH-arvoissa 5,9-7,4. Hyvin perusparannetun ja ostromullan kalkitseminen on tarpeen korkeintaan joka viides vuosi. Savinen peltomulta on paitsi perusparannettava myös peruskalkittava hyvin ennen istutusta. Noudata pakkausten ohjeita.

Riippuen maan ravinnepitoisuudesta jatkuvasti kukkivien ruusujen kasvualusta on peruslannoitettava ennen istutusta. Parasta on luonnonlanta (hyvin palanut lehmän- tai hevosenslanta) sekä kanan- tai hevosenkakkarakeet. Näissä on paljon typpeä (N), mutta vähemmän fosforia (P) ja kaliumia (K). Luonnonlantaa on hyvää täydentää typettömällä PK-syyslannoitteella. Jos luonnonlannoitteita ei ole, tavallinen rakeinen perus-, puutarha-, kevät- ja kesälannoite sopivat hyvin. Pakkauksen ohjeita tulee noudattaa. Kastelulannoite ei sovellu perusparannukseen. Huom! Istutuskuoppaan ei koskaan laiteta lannoitteita, vaan ne sekoitetaan tasaisesti kasvualustaan. Jos kasvualustan perusparannus on tehty oikein, ruusut eivät tarvitse muuta lannoitusta istutusvuonna. On tärkeää, että versot ehtivät ajoissa tuleentua ennen ensimmäistä talvea.

3. Penkin perustaminen ja istutus

Penkin perustaminen:

Paras ruusupenkki suunnitellaan, kaivetaan, täytetään ja lannoitetaan jo edellisenä syksynä. Tällöin ravinteet ovat ehtineet imeytyä koko kasvualustaan tasaisesti ja penkki on jo jonkin verran painunut kokoon, jolloin istutussyvyys ja mullan lopullinen korkeus on helpompaa arvioida. Toki penkin voi perustaa myös ennen istutustakin. Penkin voi halutessaan reunustaa puu-, turve- tai kivirakennelmilla, mutta se ei ole välttämätöntä.

Ruusuille on paras tehdä yhtenäinen kasvualusta. N. 20 cm ympäröivän maan pintaa korkeampi kohopenkki parantaa talvenkestoa, koska vesi virtaa siitä pois paremmin syksyllä. Kohopenkki helpottaa kasvien hengitystä ja on keväällä sekä syksyllä lämpimämpi. Penkkiä tehtäessä on huomioitava, että maa tiivistyy tulevina vuosina 20-30%. Joko multaa on oltava heti reilusti tai lisättävä tulevina vuosina.

Yksittäin istutettavalle pensasruusulle on kuopan oltava vähintään 50×50×50 cm.

Astiataimien istutus:

Astiataimia voidaan istuttaa koko sulan maan ajan. Taimi kastellaan kunnolla ennen istutusta upottamalla ruukku veteen. Hyvin juurtunut ruusun juuristo pitää paakun kasassa, mutta juuristo ei ole vielä lähtenyt kiertymään purkin reunoja. Kiertyneitä juuria leikataan varovasti, jolloin uusia imujuuria muodostuu.

Ruusuu istutetaan niin, että juuripaakun yläpinta jää noin 15 cm penkin lopullisen mullan pinnan (ei ympäröivän maan pinnan) alapuolelle. Kuoppaan lisätään multaa n. puoleen väliin paakkua ja kastellaan hyvin. Veden valuttua pois multaa lisätään ja taas kastellaan. Lopuksi multa tiivistetään käsin. Lehdessä olevan ruusun voi jättää hieman kuopalle ja täyttää kuoppa viimeistään syksyllä.

Paljasjuurisen ruusun istutus:

Paljasjuuriset juurakot pitäisi istuttaa lepotilaisina joko syksyllä tai keväällä. Tosin harvoin tuollaisia juurakoita on käsillä. Syksyllä juurakoita saamme Euroopasta vasta lokakuulla, mikä voi olla liian myöhäistä ainakin suuressa osassa maata. Keväisin saaduilla juurakoilla yleensä silmut ovat jo turvonneet ja aloittaneet kasvunsa. Joskus taimi on saapuessaan rutikuiva. Silloin se on upotettava kokonaisuudessaan veteen tarpeeksi pitkäksi aikaa toipumaan. Ruusun juurakot säilytetään siten, ettei ne pääse kuivumaan eikä paleltumaan. Istutetaan, kun yöpakkaset ovat ohi.

Kevätistutus:

Ruusunjuurakon juuria liotetaan vedessä reilusti, n. 2 vrk. Juuria lyhennetään tarvittaessa siten, että ne mahtuvat suorina kuoppaan. Kun taimi on asetettu sopivalle korkeudelle kuoppaan, jalonnuskohta 15 cm:n syvyyteen, lisätään multaa niin että jalostuskohta peittyy. Kastellaan runsaasti, jolloin multa tiivistyy juurten ympärille. Veden valuttua multaa lisätään ja taas kastellaan. Lopuksi tiivistetään käsin ja pinta harataan. Istutus saa jäädä hieman kuopalle, mutta se tasataan viimeistään syksyllä. Istutuksen jälkeen ruusu leikataan oikeaan pituuteensa. Katso istutusleikkaus.

Etenkin keväällä istutettujen paljasjuuristen vaarana on kuivuminen, ilman kosteus on pieni eikä sada. Kastelusta on huolehdittava erittäin hyvin ja tarvittaessa voi myös varjostaa istutusta auringon puolelta. Tällöin on ilmankierrosta ehdottomasti huolehdittava.

Syysistutus:

Muuten sama kuin edellä, mutta ruusua ei saa jättää kuoppaan, vaan multaa kasataan keoksi ruusun tyvelle n. 20 cm. Istutusleikkaus tehdään vasta keväällä.

Katteet:

Tässä kokeessa ei ole tarkoitus käyttää suoja- tai katekankaita. Kasvukauden aikana voidaan käyttää muita katemateriaaleja. Ne vähentävät rikkojen kasvua sekä kosteuden haihtumista. Luonnonmukaiset katemateriaalit kuten komposti ja ruohosilppu sekoitetaan syksyllä maahan ja ne toimivat myös hyvinä lannoitteina ja maanparannusaineina. Katteet lisäävät maan pieneliötoimintaa ja siten ravinteiden imeytymistä. Talvella paksu katekerros kuitenkin vaikeuttaa talvenkeston arviointia. Jotta tulokset olisivat vertailukelpoisia, järjestäjät suosittelivat, että kokeen kestäessä yli 5 cm paksut hake- ja kuorikatteet poistetaan talveksi ruusun juurelta.

4. Istutusleikkaus

Useimmat nykyisin myytävät taimet on valmiiksi leikattu sopivalle korkeudelle eikä istutusleikkaus ole tarpeen. Jos istutetaan vanhempi, esim. ruukussa kasvanut kasvi, köynnösruusun versot leikataan 50 cm, pensasruusun 30 cm ja ryhmäruusun 10-15 cm korkeiksi. Köynnösruusun versoihin jätetään 5-7, pensasruusuihin 3-5 ja ryhmäruusuihin 2-3 tervettä turvonnutta silmua kuhunkin versoon, vahvimpiin enemmän, ohuisiin vähemmän.

5. Lannoitus istutusvuotta seuraavina vuosina

Taimen toisesta keväästä alkaen se tarvitsee vuotuista lisälannoitusta. Monet moittivat ruusujen heikkoa uudelleen kukintaa ajattelematta, että uudelleen kukkivat pensasruusut tarvitsevat 100% ja uudelleen kukkivat köynnösruusut 150% enemmän ravinteita kuin kerran kukkivat pensasruusut. Kanadalaiset ruusulajikkeet täytyy lannoittaa joka kevät heti maan sulettua ja uudelleen viimeistään kesäkuun lopussa. Sitä myöhäisempi lannoitus haittaa tuleentumista syksyllä. Kastelulannoitteet eivät sovellu tähän vuosilannoitukseen. Kastelulannoitteilla voidaan niiden lyhyen vaikutusajan vuoksi lannoittaa ruusuja vielä heinäkuussa, mikä lisää uudelleen kukintaa syksyllä. Kastelulannoitteet soveltuvat parhaiten ruukkuruusuille.

Ruusuja on tehokkainta ja käytännöllisintä lannoittaa luonnonlannalla tai lannoitusrakeilla. Tarkoitukseen sopivat puutarhan yleislannoitteet, sekä ns. perus-, kevät- ja kesälannoitteet. Rakeet levitetään ohjeiden mukaisina määrinä ruusupensaaseen lehdistön peittämälle alueelle ja haluttaessa ne voi haravalla sekoittaa pintamultaan.

Yleinen annos on nyrkkiin puristettu kourallinen (½ dl) pensasta kohti. Yhden lannoituskerran vaikutus on n. 6 viikkoa. Juhannuksen tienoilla annettava toinen lannoitus ei vaikuta ensimmäiseen kukintaan heinäkuussa, vaan auttaa ruusua kehittämään uusia nuppua elo-syyskuussa. Sen sijaan ruusulannoitteet on suunniteltu ryhmäruusujen ja varsinkin isokukkaisten teehybridiruusujen tarpeisiin. Niissä on korkea typpipitoisuus (N). Ruusulannoitteiden tyypillinen NPK luku on 25-10-15. Ne eivät sovellu pensasruusujen, kuten kanadalaisten ruusujen lannoitukseen, vaan heikentävät sekä talven- että taudinkesto.

Yleislannoitteiden NPK-luku eli typen, fosforin ja kaliumin suhde on tyypillisesti toisin päin eli 15-10-25. Hyvä muistisääntö on, että lannoitteen koostumuksen viimeinen numero on K niin kuin kestävyys ja sen on pensasruusuille oltava suurin numero. Kastelulannoitteita on erikseen myös puutarhaan ja (ryhmä)ruusuille, mutta niitä on annettava joka viikko, mikä lisää työmäärää.

PK-syyslannoite

Syyslannoitteissa ei ole lainkaan typpeä. Ne sisältävät vain fosforia ja kaliumia. Siksi niitä kutsutaan PK-lannoitteiksi. Syyslannoitus on tärkeää useammasta syystä. Kalium edistää varsien puutumiskykyä, mikä parantaa tuleentumista ja talvenkestoa. Kalium auttaa solunesteen muodostumista sokeripitoiseksi, mikä vähentää pakkasvaurioita. Kyseessä on eräänlainen luonnon oma pakkasneste. Kalium vähentää tautialttiutta, varsinkin härmää ja versotautia vastaan, jotka molemmat säilyvät talven yli versoissa.

Syyslannoitetta voi nimestään huolimatta käyttää mihin vuodenaikaan tahansa. Varsinkin jos lannoittaa pääasiassa kompostilla ja lannalla, mikä on kasvualustan pieneliötoiminnan kannalta aina paras vaihtoehto, muodostaa PK-lannoite hyvän täydennysravinteen. Jos karttaa keinolannoitteita tai muuten haluaa lannoittaa ruusujaan vain yhden kerran vuodessa, on PK-syyslannoite ruusujen terveyden ja kestävyyskannalta vuoden tärkein lannoitus.

Syyslannoitus on tehtävä hyvissä ajoin ennen kasvukauden päättymistä. Lannoite tulisi antaa ennen elokuun 15. päivää. Siellä, missä lehdet putoavat ja maa jäätyy jo syys-lokakuun vaihteessa, on syyslannoite annettava elokuun alussa.

Kasvualustan perusparannuksen jälkeen ei kasvukaudella saa koskaan antaa kahta eri lannoitetta samanaikaisesti. Eri lannoitteiden välillä on pensasruusuilla oltava kaksi viikkoa ja ainakin yksi kunnollinen sade tai reilu kastelu. Myöskään muita hoitoaineita tai kasvinsuojeluaineita ei tule käyttää samanaikaisesti lannoituksen kanssa. Seurauksena voi olla lehtien äkillinen ruskistuminen.

6. Kastelu

Jatkuvasti kukkivat ruusut tarvitsevat huomattavasti enemmän vettä kuin tavalliset pensasruusut. Keskimäärin pensas- ja köynnösruusuja kastellaan kuivina jaksoina kerran viikossa yksi 10 litran kannallinen ruusua kohden. Vesi valutetaan rauhallisesti pensaaseen juurelle lehdistön alueelle. Ruusuja ei kastella pienellä lirauksella vettä päivittäin. Se kasvattaa pintajuuria, mikä heikentää vedenottokykyä ja talvenkestoa. Oikein istutetun ruusun pintamulta saa välillä kuivahtaa niin, että se on koko etusormen syvyydeltä jauhokuivaa. Jos istutus ja kastelu on tehty oikein, ei uusi kastelu ole tarpeen niin kauan kuin pintamulta on nihkeänkostea. Yksi lyhyt puolen tunnin mittainen kesäinen sadekuuro (0,5-1 mm vettä) ei vaikuta ruusujen kastelutarpeeseen mitään. Vettä hyvin läpäisevillä mailla pidetään hellejaksoina kastelurajana 20 mm viikoittaista sademäärää. Ruusuille on aina hyvä, että pintamaa välillä kuivahtaa.

7. Leikkaus istutusvuoden jälkeen

Keväisin ruusuista poistetaan kuolleet ja vaurioituneet osat normaaliin tapaan. Myös keskenään risteävistä ja toisiaan hankaavista versoista toinen poistetaan. Joskus tummasta versosta voi olla vaikeaa tietää onko se kuollut vai ei. Niin kauan kuin verson sisäosa on harmaata tai ruskehtavaa, on puu kuollutta. Kun keskusta muuttuu vaaleaksi ja heti kuoren alla erottuu vihreä nilakerros, on runko terve. Verso katkaistaan ensimmäisen terveen silmun yläpuolelta. Varsinaisena hoitoleikkauksena ruusutyypit leikataan eri tavoin kasvutavasta ja kukkimisrytmistä riippuen. Seuraavat ohjeet on tarkoitettu ainoastaan sellaisille jatkuvasti kukkiville pensas- ja köynnösrusuille, jotka kukkivat sekä ensimmäisen että toisen vuoden versoilla. Ryhmään kuuluvat kaikki tässä kokeessa mukana olevat kanadalaiset ruusut. Pilari- ja köynnösrusuina kasvatettaville lajikkeille on lopussa vielä lisäohjeita.

Vuosittaiset kevätleikkaukset eivät suoranaisesti vaikuta ruusujen talvenkestävyyteen. Koska tässä kokeessa on tarkoitus myös arvioida lajikkeiden yleistä koristearvoa puutarhassa, voidaan ruusut leikkaamalla saada näyttämään koko kasvupotentiaalinsa. Keväisin tehtävien hoitoleikkausten tarkoituksena on lisätä ruusujen kasvuvoimaa. Leikattuina ne sekä tekevät enemmän kukkia että kasvattavat uusia tyviversoja, mikä lisää kukintaa seuraavana vuonna. Leikkaamattomaan vuosiversoon tulee päähän vain muutama lehtihaara ja niihin joitain kukkia. Uusintakukinta on joskus vähäistä. Versojen ty pistäminen saa aikaan sen, että kukin verso haaroittuu ainakin kahteen tai jopa kolmeen neljään uuteen sivuhaaraan, jolloin kukinta vastaavasti moninkertaistuu. Ilmiö perustuu kasvuhormoni auksiinin käyttäytymiseen. Auksiinia on keväällä aina eniten versojen kärkisilmuissa. Kun verso katkaistaan, alkaa se äkkiä ikään kuin hädissään erittää uutta auksiinia leikattuun kohtaan ja haaroittuu. Hoitoleikkauksilla pyritään siihen, että pensaassa olisi aina tasaisesti eri ikäisiä, 1, 2 ja 3 vuotta vanhoja versoja, jotka kaikki kukkivat runsaasti ja pensas säilyy kauttaaltaan elinvoimaisena ja kukkii myös laidoiltaan, koska kaljuja alaosia ei pääse muodostumaan. Leikkaamisen tarkoituksena on koko ajan ylläpitää voimakkaiden vuosiversojen kasvua pensaan tyveltä, mikä mahdollistaa sen jatkuvan nuorentamisen.

Jokaista versoa ty pistetään vasta sen toisena keväänä, sen jälkeen, kun se on edellisenä kesänä kukkinut. Kukin verso kukkii vain yhden kerran. Seuraavan vuoden kukinta tulee sen sivuversoon, sitä seuraava kukinta sivuversoon sivuversoon jne. Kutakin versoa ty pistetään vain yhden kerran. Seuraavana keväänä leikataan siitä puhjenneita, edellisenä kesänä kukkineita sivuversoja. Leikkaus on siis helppoa: vain edellisen kesän uutta kasvua leikataan. Aikaisemmin katkaistua versoa ei enää uudelleen ty pistetä.

Toisena keväänä edellisenä kesän vuosiversosta katkaistaan päästä kolmannes pois. Versoa siis ty pistetään 30%. Leikkaus tehdään aina 0,5 cm lähimmän voimakkaimman, ulospäin suuntautuvan silmun päältä niin, ettei silmu vahingoitu, mutta sen yläpuolelle ei jää senttiä korkeampaa tappia. Pidempi pätkä varren tynkää alkaa helposti mustua. Verso haaroittuu eli tekee latvaan useampia uusia sivuversoja. Verso kukkii toisen kerran näillä uusilla sivuversoilla.

Kolmantena keväänä, näitä edellisenä kesänä kasvaneita sivuversoja ty pistetään niin, että niihin jää enää 3-5 sisintä paksua tervettä silmua, vahvoin enemmän, heikkoihin vähemmän. Useimmiten käy niin, että niistäkin tulee näin ty pistettyä noin kolmannes. Tätä kutsutaan ruusujen leikkauksessa laajemmin 30%:n säännöksi. Ty pistetyistä sivuversoista puhkeaa samaan tapaan useita uusia kukkivia (sivuverson) sivuversoja. Verso kukkii kolmannen kerran. Kaikki uudet sivuversot eivät enää jaksa kukkia, mutta niitä on lukumääräisesti paljon enemmän, joten koko verson kukinta on vielä tyydyttävää. Kolmannen kukinnan jälkeen verso on menettänyt elinvoimansa, sen kasvu heikkenee ja kukinta vähenee. Mikäli pensas on hyvinvoiva ja siinä on useita eri-ikäisiä versoja, kolme kertaa kukkinut verso poistetaan ty veä myöten mieluiten jo samana syksynä tai viimeistään neljäntenä keväänä. Tämä aikaansaa uusien tyviversojen puhkeamista keväällä. Jos aivan vanhan verson ty vestä on puhjennut uusi täysimittainen vahva sivuverso, katkaistaan pääverso sen yläpuolelta ja uutta versoa kohdellaan vuosiversona. Jos ruusu on harva, tai siinä on vain muutama verso, voidaan kolmivuotinen verso säilyttää vielä yhden kesän, mutta silloin uusien tyviversojen puhkeaminen on hitaampaa.

Pensaan neljännessä kevästä alkaen versoista tulisi joka vuosi poistaa kolmannes tai neljännes.

Vinkki: Tämä leikkaustapa sopii erinomaisesti myös samalla tavoin kukkiville tarhakurturuusuille, varsinkin pieneen puutarhaan. Kurturuusut ovat niin elinvoimaisia, että mittatikkua ei tarvita vaan vuosiversot leikataan suoraan halutulta korkeudelta ja leveydeltä. Näin kurturuusut kasvavat tuuheina kompakteina pensaina, jotka sopivat myös pieneen pihaan tai jos niiden kokoa halutaan muuten rajoittaa. Lisäksi ruusut kukkivat paljon kauttaaltaan, koska niihin ei ehdi muodostua kaljuja alaosia eikä niistä koskaan tule risukkoisen näköisiä. On väärinkäsitys, etteivät kurturuusut sopisi pieneen puutarhaan. Kyse on oikeasta hoidosta. On toinen asia, jos kurturuusuja halutaan kasvattaa vapaasti pitkinä aidanteina. Silloinkin leikkaaminen parantaa niiden ulkonäköä ja kukintaa, mutta kasvuvoimasta riippuen leikkaamista ei välttämättä tarvita kuin joka toinen kolmas vuosi.

Pensaat voi silloin leikata tarpeesta riippuen 30%:n mukaan, puolivälistä tai alempaakin. Tämä vähentää kurtturuusujen täydellisen alasleikkauksen tarvetta, jos esim. näkösuojaa ei haluta kerralla menettää kokonaan.

Köynnös- ja pilariruusut

Periaatteessa uudelleen kukkivia köynnösrusuja leikataan samoin säännöin ja samoista syistä kuin uudelleen kukkivia pensasruusuja sillä erotuksella, että versot jätetään pidemmiksi. Köynnösrusun edellisenä kesänä kasvaneen, kerran kukkineen vuosiverson voi keväällä leikata kahden eri periaatteen mukaan. Ensimmäisessä versoa leikataan päästä vain hieman (10-20 %). Tämä synnyttää useita kukkivia sivuversoja, mutta ne jäävät lyhyemmiksi. Versoja on lukumääräisesti enemmän, mutta kukin kukkii hieman vähemmän. Tapa on paras, jos ruusu on jo täysimittainen eikä sen enää haluta kasvavan korkeutta tai leveyttä. Toisessa tavassa vuosiverso lyhennetään metrin korkuiseksi. Oikein tukeva paksu verso kannattaa lyhentää jopa 50 cm mittaiseksi, kuten istutusleikkauksessa.

Mitä jykevempi verso on sitä alemmaa se kannattaa leikata. Tämä tapa synnyttää köynnösrusuihin uusia voimakaskasvuja korkeita sivuversoja, joihin kasvaa runsaasti kukkia tuuheina terttuina verson yläosiin. Näin köynnösrusu kasvaa lisää pituutta, tai jos uudet sivuversot sidotaan vaakasuoraan, lisää leveyttä. Versoja kasvaa lukumääräisesti vähemmän, mutta ne kukkivat huomattavasti runsaammin ja korkeammalla. Verso kukkii toisen kerran.

Kaksivuotisiin versoihin kasvavia sivuversoja lyhennetään kolmantena keväänä niin, että niihin jää enää vain 3-5 silmua. Tämä synnyttää useita sivuversoja, mutta niihin tulee enää vähemmän kukkia. Verso kukkii kolmannen kerran. Tämän jälkeen verso poistetaan kuten pensasruusuissa edellä, samoista syistä.

Köynnösrusuihin puhkeaa usein uusia voimakkaita versoja vanhojen versojen alimmista osista. Nämä versot ovat yhtä arvokkaita kuin tyveltä kasvavat versot ja niitä kohdellaan uusina vuosiversoina. Kun on tullut aika poistaa vanha pääverso, katkaistaan se tällaisen voimakkaan sivuverson yläpuolelta.

Tasapainoisin lopputulos saadaan leikkaamalla eri-ikäisiä ja erivahvuisia versoja eri tavoin. Näin kukintoja saadaan eri korkeuksille kunhan muistetaan, että tiukempi leikkaus synnyttää aina korkeampia versoja.

Versot täytyy sitoa napakasti tukeen jo kasvukesänään, jolloin ne vielä ovat taipuisia. Sidontalanka ei saa olla niin ohutta (alle 2 mm), että se verson kasvaessa kuristuu varren sisään, jolloin nestekierto pysähtyy.

Moni kasvattaja sitoo köynnösrusun versoja pystysuuntaan ja ihmettelee, että ruusu ei leviä ja kasva tuuhean köynnösmäiseksi. Sivuversot sidotaan aina vaakasuuntaan, mieluiten vielä niin, että aivan kärki kääntyy alaspäin, mikä voimistaa auksiinin vaikutusta ja versosta puhkeaa useita kukkivia pystyversoja. Vanhemmista kanadalaisista Henry Kelsey ja William Baffin reagoivat voimakkaasti vaakasidontaan ja yhdestä versosta saattaa puhjeta 6-10 kukkivaa pystyversoa, jolloin kukinta vastaavasti moninkertaistuu. Riittävä lannoitus on kuitenkin tärkeää.

Kun ruusu on täysimittainen ja elinvoimainen, voidaan hankalaa suuntaan kasvavia versoja lyhentää voimakkaammin. Esimerkiksi suoraan seinästä ulospäin sojottavien tai tuulessa heiluvien latvaversojen työstäminen 15 cm mittaiseksi aiheuttaa uusien versojen puhkeamista niiden tyvestä sivuille päin ja ruusu tuuheetuu.

Koska harva köynnösrusu on kasvitieteellisessä mielessä köynnös, ei niistä seinustalla saa ilman jatkuvaa tukeen sitomista ja vuosittaista saksien käyttöä köynnöksen näköistä eikä tapaista. Jos köynnösrusua kasvatetaan pylväässä tai ruusukaaressa, kannattaa sivuversot aina sitoa kiertämään tuen ympäri vaakasuuntaan, jolloin kukintoja tulee eri korkeuksille, ei vain latvoihin. Tämä tuuheettaa ruusua ja huomattavasti lisää kukintaa verrattuna siihen, että sivuversot sidottaisiin pääverson myötäisesti pystysuuntaan.

Monen köynnösrusuintoilijan mielestä niiden hoitamisen tärkein työkalu ovat sekatoorit. Jos uudelleen kukkivan köynnösrusun jättää leikkaamatta, on lopputulos muutaman vuoden kuluttua, että ruusussa on vain muutama pari metriä korkea alhaalta kalju verso. Ne kukkivat laiskasti vain ylimmistä kärjistä. Versot eivät haaroitu eikä ruusuun kasva tyveltä uusia vuosiversoja, joten köynnös on harva ja usein raihnaisen ja vaatimattoman näköinen. Ruusu ei leviä, siitä ei tule tuuheaa eikä se koskaan kuki muualta kuin harvoista latvoistaan.

Harva asia on paatuneimmallekin ruusuharrastajalle yhtä innostava ja palkitseva, kuin koko pitkän kesän pakkasiin asti näyttävästi kukkiva tuuheaa, seinustan tai ruusukaaren peittävä köynnösrusu. Mutta asian aikaansaaminen vaatii innostusta ja vaivannäköä. Pelkän talvenkestävyyden seuraamisen kannalta asialla ei tietenkään ole väliä. Tässä yhteydessä ei ole mahdollista käsitellä täysikasvuisten köynnösrusujen mahdollista myöhempää talvisuojaamista, koska se ei ole tämän talvenkestävyysskoheen tarkoitus.

On erityisesti huomattava, että nämä ohjeet eivät koske kerran kukkivia köynnösrusuja. Leikkaaminen parantaa myös niiden kasvua, muotoa ja kukintaa, mutta se tehdään toisten sääntöjen mukaan. Sen sijaan versojen sitominen vaakasuuntaan tehdään niissäkin samoin periaattein ja tuloksien.

Vanhemmat, jo tutuksi käyneet kanadalaiset pilariruusut kasvavat myös oikein kauniisti pensasruusuina, jos niitä ei sidota tukeen vaan annetaan niiden kasvaa luonnollisen kasvutapansa mukaisesti. Silloin niitä voidaan leikata pensasruusujen tavoin. Tulos on usein tasapainoisempi ja kukinta runsaampaa.

8. Kuihtuneiden kukkien poisto

Useimpien uudelleen kukkivien ruusujen kukinta nopeutuu, jos kuihtuneet kukinnot poistetaan heti, kun tertun viimeinen kukka on lakastunut. Tämä perustuu moneen asiaan. Ruusu ei käytä kasvuvoimaa turhien, enää kukkimattomien latvojen ja lehtien kasvattamiseen. Kukkaperän kypsyminen kiulukaksi antaa pensaalle merkin, että verson vuotuinen tehtävä on täytetty ja kasvua ei enää tarvita. Tärkeää on, ettei kukkaa vain napsaista kukkaperästä irti. Leikkaamiseen on käytettävä saksia ja kukinnon mukana poistetaan myös sen alapuolella oleva ensimmäinen kokonainen täysikasvuinen viisilehdykkinen lehti. Suoraan pensasruusun kukan alla olevaa kolmilehdykistä vajaata lehteä ei lasketa mukaan. Toisin sanoen verso katkaistaan toiseksi ylimmän täysikasvuisen lehden yläpuolelta niin, ettei siihen jää yli sentin tappea. Verso voidaan katkaista alempaakin. Tarkastelemalla versoa lähemmin huomaa usein, että varsinkin köynnösruusuista ja esim. teresanruususta on jostain lehtihaarasta hieman alemmaa jo lähtenyt kasvamaan uusi vahva sivuverso. Silloin varsi katkaistaan sen yläpuolelta. Tämä voimistaa huomattavasti uuden verson kasvua ja nopeuttaa uutta kukintaa. Jos kukinta on runsasta, loppukesää kohti kannattaa ruusun isompi terttu poistaa, vaikka siinä olisi vielä joku avautumaton nappu. Sen sijaan, että odotetaan yhtä viimeistä hidasta kukkaa, ehditään saada vielä yksi kokonainen uusi kukinto.

9. Talvisuojaus

Tämän kokeen tarkoitus on selvittää ruusujen talvenkestoa Suomen eri kasvuyöhykkeillä. *Jotta tulokset olisivat saman lajikkeen osalta keskenään ja myös muihin lajikkeisiin nähden vertailukelpoisia, ei koerusuja, myöskään köynnösruusuja, suojata muuten kuin multaamalla varsien tyvet 20 cm korkeudelle. Koerusuja tai niiden verrokkeja ei saa kokeen kestäessä suojata havuin, talvipellitein, talvensuojaturpeella tai kasaamalla keväällä lisää lunta. Muista keinoista, kuten varsien taivuttamisesta alas lumen suojaan, raportoidaan vastauslomakkeessa.*

Ennen multaamista tulisi kaikki lehdet haravoida huolellisesti pois kasvitautilien leviämisen välttämiseksi. *Niin myöhään syksyllä kuin mahdollista, kun maa on vielä sulaa, kaavitaan ruusun ympäriltä multaa ruusun tyvelle 20 cm korkeaksi kumpareeksi tai tuodaan muualta uutta multaa.* Jos mahdollista, tämä tulisi tehdä vasta kun sääennusteissa luvataan pakkasia. Erityisesti versotauti muhii märässä pitkään sulassa mullassa. Ruusuille olisi taudinkestävyyden kannalta kaikkein terveellisintä, jos multaus voitaisiin tehdä vasta kun maan pinta on jäätynyt. Tämä merkitsee kuitenkin sitä, että sula multa on tuotava muualta, esim. jonkun peitteen alle kootusta multakasasta.

Isompi, monihaaraainen pensas saattaa tarvita noin ämpärillisen multaa. Talven aikana multa tiivistyy ja keväällä jäljellä on yleensä n. 15 cm korkuinen kasa. Yhdessä riittävän syvän istutuksen kanssa tämä takaa sen, että vaikka ruusun kaikki maanpäälliset osat kuolisivat talven aikana, ruusu pystyy terveistä maanalaisista osistaan kasvattamaan uudet versot, jotka kukkivat normaalisti jo samana kesänä. Ruususta ei kenties ehdi koskaan kasvaa korkeaa, jos kaikki versot joka vuosi kuolevat, mikä on harvinaista, mutta tämän ei silti tarvitse vähentää kasvin koristearvoa puutarhassa. Kuolleen näköistä ruusua ei pidä ruveta keväällä kaivamaan heti ylös. Joskus voi kestää pitkälle kesäkuuhun ennen kuin uudet versot puhkeavat maan pinnalle.

Maan sulettua keväällä kokonaan multakasa poistetaan varovasti ruusun tyveltä ja multa tasataan penkkiin. Tällä mullalla voidaan korvata penkin painumista. 3-5 vuoden jälkeen penkin korkeus voi kasvaa liikaa ja osa mullasta on ehkä poistettava. Poistettaessa multaa aivan verson tyveltä on erityisesti varottava mullan sisällä olevia turvonneita silmuja. Kovakouraisemmat käyttävät työhön pikkusormiaan tai voikukkarautaa. Yksi hellä vaihtoehto on heikko vesisuihku.

Viime aikoina on saatu hyviä tuloksia myös hiekan tai mullansekaisen hiekan käyttämisestä samaan tapaan keoksi kasaamalla kuin multauksessa tehdään. Hiekan voi keväällä levittää penkkiin ja se toimii erinomaisena maanparannusaineena. On näyttöä siitä, että hiekka hengittää paremmin ja pysyy kuivempana kuin multa, varsinkin jos multa on savista. Hiekan käyttö talvisuojausmateriaalina saattaa vähentää tautialttiutta, varsinkin versotautia vastaan multaan verrattuna, mutta lisähavaintoja asiasta kaivataan.

Uudelleen kukkivien pensasruusujen hoidon yhteenveto:

- aurinkoinen paikka
- kuohkea, ravinteikas multa
- istutus 15 cm syvyydelle
- vuosittaiset 30%:n hoitoleikkaukset
- vuosittainen kevätlannoitus sekä toinen lannoitus juhannuksena
- pensasruusuille ei ruusulannoitteita
- kuihtuneet kukinnot katkaistaan ensimmäisen täyden lehden alta
- PK-syyslannoite elokuun puolivälissä
- talvisuojaus tämän kokeen aikana ainoastaan multaamalla tyvet 20 cm korkeudelle